

UiO : Universitetsbiblioteket

Samlingsledergruppa v/ Unni Knutsen

Felles mediebudsjett fra 2020

Hvorfor felles budsjett?

- Dagens modell:
 - Inndeling på medietyper
 - Fordeling på flere nivåer (sentralt, på avdelingene, på fagområder)
 - Relativt statisk modell som begrenser handlingsrom
 - Ikke tilstrekkelig innrettet mot en overgang mot mer brukerstyrte anskaffelser
 - Ikke innrettet mot overgangen til åpen publisering
 - Arbeidskrevende bokføring og fordeling av kostnader
 - Ikke alle relevante kostnader inngår i mediebudsjettet

Tanken om felles mediebudsjett ikke ny

- Notatet *Veivalg i mediebudsjettet* (oktober 2018) ble diskutert i ledergruppa (november)
- Konklusjon:
- «Ledergruppen mener at felles mediebudsjett er strategisk viktig...
Det er knyttet mye usikkerhet rundt mediebudsjettet p.g.a. de pågående forhandlingene med de store tidsskriftforlagene. Det er også ønskelig med lenger tid for å se på konsekvensene av en slik endring.
Ledergruppen er derfor enige om å utsette beslutningen om et felles budsjett for hele UB og heller bruke 2019 for å finne ut hvordan dette skal gjennomføres.
Vi bør uansett starte arbeidet med å få et mere brukerstyrt innkjøp.»

Mandat 2019 til Samlingsledergruppa

UBs ledergruppe ber Samlingsledergruppa utarbeide forslag til ny modell for UBs mediebudsjett, som skal iverksettes fra 2020.

Forslaget utformes med bakgrunn i notat fra arbeidsgruppe av 10.10.2018 samt nye behov som en følge av overgangen til åpen tilgang og publisering. Videre bes Samlingsledergruppa skissere hvordan ny modell skal implementeres og følges opp, beskrive eventuelle risiko samt skissere kontroll- og styringsmekanismer for å sikre at de ulike behovene blir ivaretatt.

Samlingsledergruppa

- Består av lederne av avdelingsbibliotekenes samlingsenheter
- Oppdraget:
 - Gi råd til bibliotekdirektøren i utvikling av samlingsarbeidet ved UB
 - Gi innspill til UBs årsplan og budsjett samt strategi
 - Sørge for å informere, forankre og gjennomføre vedtak innenfor sitt ansvarsområde
 - Medvirke til samhandling på tvers av UBs avdelinger

Felles mediebudsjett

Mål

- Ett budsjett som reflekterer alle kostnader forbundet med mediekjøp
- Budsjettstyring som gir rom for satsninger og økt grad av brukerstyrte innkjøp (EBA/PDA)
- Mulighet for å tenke mer strategisk rundt samlingsutvikling
- Mer aktiv analyse av bruk av samlingene (bruksstatistikk/involvering av fagmiljøer)
- Aktiv oppfølging av forbruk og fordeling av innkjøp gjennom budsjettåret for å unngå utilsiktede skjevheter

To hovedtyper anskaffelsesmetoder

- **Brukerstyrt innkjøp:** Innkjøp som er initiert av brukerne enten ved direkte henvendelse til biblioteket, innlåns- og innkjøpsønsker meldt inn via kanaler/verktøy tilgjengeliggjort for formålet eller utlest fra evaluert bruksstatistikk.
- **Innkjøp av fagansvarlige:** Pensumlitteratur (fra 2020 primært via Leganto) eller innkjøp basert på kunnskap om fagmiljøets behov. Omfanget av innkjøp per fagområde vil variere avhengig av endringer i studieprogrammene og forskningsområder.
- Fordeling mellom de to kategoriene innkjøp blir et viktig tema framover

Ny budsjettmodell - mål:

- Ett felles mediebudsjett
- En mer strategisk og helhetlig samlingspolitikk
- Økt fokus på brukerstyrte innkjøp, muliggjøre en satsning
- Følge kostnadene og overgangen til åpen publisering (fra innkjøp for lesing til også å dekke åpen tilgang og publisering)
- Forenkle arbeidet med kostnadsfordeling
- Unngå lokale skyggeregnskap

Medietype / Kategori	Bøker	Databaser	Tidsskrifter	Åpen publisering
Inkluderer	Enkelttitler (p og e)	Referansedatabaser	Enkeltabonnement (p og e)	«Read & publish»-avtaler
	Bokpakker	Fulltekstdatabaser	Kombinerte p og e abonnement	Offsetavtaler
	Arkivpakker		Tidsskriftpakker (e)	Medlemskap
	Monografiserier – Stående ordre		Arkivpakker (e)	Andre OA-initiativ
			Monografiserier – Stående ordre Artikkelkjøp	Enkeltstående APC-er (Article Processing Charge)

Potensielle organisatoriske utfordringer

- At en fellesløsning vurderes som byråkratisk og fremmedgjørende
- Redsel for at lokalt eierskap og følelse av medvirking bortfaller
- Redsel for forfordeling
- Usikkerhet om det vil være besparelser eller handlingsrom i den foreslåtte modellen

Rapportering og oppfølging

- Jevnlig oppfølging og vurdering av forbruk og fordeling
 - Aktiv vurdering av samlingen ved hjelp av bruksstatistikk betyr at vi lettere vil kunne prioritere mellom ressursene og kanskje skape noe handlingsrom på budsjettet
 - Etablere felles kriterier for oppsigelse eller anskaffelse
 - Tenke helhetlig, men sikre lokal representasjon
- Gjøre veloverveide prioriteringer som ivaretar de ulike behovene best mulig

Basware kontra Alma (biblioteksystemet)

- Basware = regnskapssystem
 - Offisielle regnskapet
 - Rapportering på totalen og medietyper/kategorier
- Alma = rapporteringssystem
 - Detaljer om bestillingene
 - Fordeling per fagområde og type innkjøp
 - Utestående bestillinger
- Jobbe for å gjøre rapporteringen i Alma så komplett som mulig. Unngå dobbeltarbeid og skyggeregnskap.

Hovedutfordring - press på mediebudsjettet

- Kostnadsøkning utover konsumprisindeks for medier generelt
 - Etterspørsel etter nye ressurser fra fagmiljø og brukere
 - Overgang til åpen tilgang og åpen publisering
-
- Sikre grunnbevilgningen for medier
 - Skjerme budsjett til for eksempel bøker og databaser
 - Jobbe for å få ekstra midler; fra UiO sentralt (inkl. omfordeling), prosjektmidler, STIM-OA, mva-fritak på e- osv.

Må jobbe langsiktig

- Ikke alle komponentene vil være på plass i år 1 (2020)
- Styrings- og kontrollmekanismer og en økende dreining mot brukerstyrte innkjøp er første mål
- Overgangen til mer kunnskapsbasert samlingsutvikling (som analyse av bruksstatistikk) vil ta tid
- UBs rolle i forvaltning av publiseringsmidler er ikke avklart
- I lys av alle endringer som skjer, er det behov for å revidere UBs nåværende samlingspolitikk. Dette krever et godt forankringsarbeid i organisasjonen

Synspunkter/kommentarer?